

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра землеробства і агрохімії ім. В.І. Сазанова

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(факультетська вибіркова навчальна дисципліна)

ПРОГНОЗ І ПРОГРАМУВАННЯ ВРОЖАЇВ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР

Розробник:

ГОРДЄЄВА Олена, доцент кафедри землеробства і агрохімії ім. В.І. Сазанова,
кандидат сільськогосподарських наук

Полтава
2023 р.

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни:	<u>Прогноз і програмування врожайів сільськогосподарських культур</u>
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	факультетська вибіркова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу:	кафедра землеробства і агрохімії ім. В.І.Сазанова
Контактні дані розробника, який залучений до викладання:	
викладач:	Олена ГОРДЕЄВА, к.с.-г.н.
контакти	ауд. 32 (навчальний корпус №1)
e-mail: викладача:	olena.gordieieva@pdaa.edu.ua
сторінка викладача на сайті кафедри:	https://www.pdau.edu.ua/people/гордеева-олена-федорівна
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень,
Спеціальність <i>Освітня програма</i>	201 – Агрономія <i>ОПП Агрономія</i>
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, які передують її вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми: агрометеорологія, фізіологія рослин, ґрунтознавство з основами геології, вища математика, інформаційні системи та технології.

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти системи знань і умінь із регулювання живлення рослин, відтворення родючості ґрунтів, використання добрив з врахуванням ґрунтово-кліматичних умов, біологічних особливостей сільськогосподарських культур, екологічної ситуації; використання сучасних методів досліджень.

Основні завдання навчальної дисципліни: вивчення властивостей мінеральних і органічних добрив, їх впливу на врожайність сільськогосподарських культур і якість їх продукції, розрахунок доз добрив на заплановану врожайність сільськогосподарських культур, обґрунтування технології застосування добрив під сільськогосподарські культури.

Компетентності:

загальні:

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

фахові:

ФК 1. Здатність використовувати базові знання основних підрозділів аграрної науки (рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, плідництво, овочівництво, ґрунтознавство, кормовиробництво, механізація в рослинництві, захист рослин).

ФК 3. Знання та розуміння основних біологічних і агротехнологічних концепцій, правил і теорій, пов'язаних із вирощуванням сільськогосподарських та інших рослин.

Програмні результати навчання:

ПРН 7. Володіти статистичними методами опрацювання даних в агрономії.

ПРН 9. Аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки в обсязі, необхідному для спеціалізованої професійної роботи у галузі агрономії.

Програма та структура навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Наукові основи прогнозування в землеробстві.

Тема 2. Комплексний вплив лімітуючих факторів та умов на формування врожаю сільськогосподарських культур.

Тема 3. Фотосинтетично активна радіація (ФАР) та її роль у формуванні врожаю. Фотосинтетичний потенціал посівів.

Тема 4. Ресурсозабезпечений урожай сільськогосподарської культури та можливі шляхи його уточнення і реалізації.

Тема 5. Агрохімічне обґрунтування врожаю.

Тема 6. Агрометеорологічні прогнози.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	усього	л	п	с.р.
Тема 1. Наукові основи прогнозування в землеробстві	17	4	-	13
Тема 2. Комплексний вплив лімітуючих факторів та умов на формування врожаю сільськогосподарських культур	23	2	8	13
Тема 3. Фотосинтетично активна радіація (ФАР) та її роль у формуванні врожаю. Фотосинтетичний потенціал посівів	21	4	4	13
Тема 4. Ресурсозабезпечений урожай сільськогосподарської культури та можливі шляхи його уточнення і реалізації	20	2	4	14
Тема 5. Агрохімічне обґрунтування врожаю	19	2	4	13
Тема 6. Агрометеорологічні прогнози	20	2	4	14
Усього годин	120	16	24	80

Оцінювання результатів навчання

Форми контролю результатів навчання

Програмні результати навчання	Форма оцінювання			Разом
	Виконання лабораторних робіт та їх захист	Виконання завдань самостійної роботи	Контрольна робота	
ПРН 7	20	20	5	45
ПРН 9	22	28	5	55
Разом	42	48	10	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	виконання лабораторних робіт та їх захист	виконання самостійної роботи	контрольна робота	
Тема 1. Наукові основи прогнозування в землеробстві	-	8		8
Тема 2. Комплексний вплив лімітуючих факторів та умов на формування врожаю сільськогосподарських культур	14	8		22
Тема 3. Фотосинтетично активна радіація (ФАР) та її роль у формуванні врожаю. Фотосинтетичний потенціал посівів	7	8		15
Тема 4. Ресурсозабезпечений урожай сільськогосподарської культури та можливі шляхи його уточнення і реалізації	7	8		15
Тема 5. Агрохімічне обґрунтування врожаю	7	8		15
Тема 6. Агрометеорологічні прогнози	7	8		15
Контрольна робота	-	-	10	10
Всього	42	48	10	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВИДІВ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Виконання практичних занять та їх захист (1 практичне заняття)

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Високий	6-7	Відмінне виконання практичної роботи. Здобувачем надана повна відповідь (не менше 90 % потрібної інформації)
Достатній	5	Виконання практичної роботи вище середнього рівня. Здобувачем надана достатньо повна відповідь (не менше 82 % потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями
Задовільний	4	Виконання практичної роботи з незначною кількістю помилок. Здобувачем надана неповна відповідь (не менше 74% потрібної інформації та незначні помилки)
Низький	3	Виконання практичної роботи зі значною кількістю помилок. Здобувачем надана неповна відповідь (не менше 60 % потрібної інформації зі значною кількістю недоліків)
Мінімальний	1-2	Виконання практичної роботи відповідає мінімальним критеріям. Здобувачем надана коротка відповідь із суттєвими помилками (не менше 30 % потрібної інформації)

Виконання завдань самостійної роботи (1 тема)

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Високий	4	Здобувачем надана повна відповідь (не менше 90 % потрібної інформації)
Достатній	3	Здобувачем надана неповна відповідь (не менше 74% потрібної інформації та незначні помилки)
Задовільний	2	Здобувачем надана неповна відповідь (не менше 60 % потрібної інформації та незначні помилки)
Мінімальний	1	Здобувачем надана коротка відповідь із суттєвими помилками (не менше 30 % потрібної інформації)

Виконання контрольної роботи

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Високий	9-10	Здобувачем надана повна відповідь (не менше 90 % потрібної інформації)
Достатній	7-8	Здобувачем надана достатньо повна відповідь (не менше 82 % потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями
Задовільний	5-6	Здобувачем надана неповна відповідь (не менше 74 % потрібної інформації та незначні помилки)
Низький	3-4	Здобувачем надана неповна відповідь (не менше 60 % потрібної інформації зі значною кількістю недоліків)
Мінімальний	1-2	Здобувачем надана коротка відповідь із суттєвими помилками (не менше 30 % потрібної інформації)

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 120 год.

Кількість кредитів – 4,0.

Форма семестрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні

права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Практичні завдання, завдання зі самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (на 20 %). Перескладання поточного контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Харченко О.В. Основи програмування врожаїв сільськогосподарських культур: навч. посіб. / за ред. В.О. Ушкаренка. 2-е вид., перероб. і доп. Суми: ВТД «Університетська книга», 2003. 296 с.

2. Захарченко Е.А., Масик І.М., Прасол В.І., Пшиченко О.І. Прогноз і програмування врожаїв сільськогосподарських культур: навчальний посібник. Суми : ФОП Цьома С.П., 2020. 94 с.
3. Маренич М.М., Верецька О.В., Шкурко В.С. Прогнозування врожайності сільськогосподарських культур. Полтава : «СІМОН», 2011. 115 с.
4. Харченко О. В., Прасол В.І., Кравченко С.М. Агроекономічні і екологічні основи програмування та програмування урожайності сільськогосподарських культур. Суми : Університетська книга, 2013. 237 с.
5. Господаренко Г.М. Агрохімія : підручник. Київ: Аграрна освіта, 2013. 406 с.

Допоміжні

1. Оцінка методичних підходів щодо екологічного обґрунтування застосування добрив під сільськогосподарські культури / за ред. О.В. Харченко, В.І. Прасол. Суми : Університетська книга, 2011. 48 с.
2. Яровий Г.І., Романов О.В., Дідух Н.О., Романова Т.А. Програмування врожаю : практикум. Харків: ХНАУ, 2020. 75 с.
3. Муха В.Д., Пелипец В.А. Программирование урожаев сельскохозяйственных культур.- Київ : Вища школа, 1988. 22 с.
4. Петриченко В.Ф., Бомба М.Я., Патица М.В., Періг Г.Т., Іващук П.В. Землеробство з основами екології, ґрунтознавства та агрохімії : навч. посіб. Київ : Аграр. наука, 2011. 492 с.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Прогнозування та програмування врожайності сільськогосподарських культур: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня доктора філософії за спеціальністю 201 Агрономія.
URL : <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/8612/4/001.pdf> (дата звернення: 5.01.2023).
2. Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України. URL : <http://www.dnsgb.com.ua> (дата звернення: 6.01.2023).
3. Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/> (дата звернення: 5.01.2023).
4. Електронна енциклопедія сільського господарства. URL : <https://agrosience.com.ua/> (дата звернення: 5.01.2023).